

מ'ס ר ט י כ ל
מישיבה של הועדה לעניני פנים
מיום ג' יד' מ"אב (9.8.49)

הנוכחים: חברי הועדה:

1. בן-צבי יצחק
2. גורי ישראל
3. חכהן דוד
4. ורהפטיג זרה
5. טובי טופיק
6. חושי אבא
7. כהן אידוב
8. מינץ בנימין
9. ספיר יוסף
10. פראי אלקזר

מוזמנים:

1. ד"ר בר - משרד הדתות
2. ח. וילקנפלד - היועץ המשפטי

נעדרים:

1. מרלין שמואל
2. סנה משה
3. סיף-אלדין-זרעבי
4. פרידמן-ילין נחן
5. שפטל אריה

היו"ר: ב. מינץ

סדר היום: 1) חוק תקציבי השרותים הדתיים היהודיים-הש"ט 1949

2) חוק להארכת תוקף של תקנות שעה-הירום (אכסון במלון) הש"ט 1949.

למרות שחוק השרותים הדתיים נדון כבר

היו"ר ב. מינץ:

בועדה זו והיינו יכולים להביאו בפני

המליאה, התבקשה ע"י שר הדתות להכניס שלשה תקונים קלים לחוק הנ"ל

ואלה הם: 1) סעיף 1' סעיף קטן ג':

מציע למחוק את המלים: "שר הדתות ושר הפנים רשאים להתזיר

את הצעת התקציב לרשות המקומית, בצרוף המלצותיהם לדיון מחדש".

ולעומת זאת מציע להוסיף בסוף הפסקה את המלים: "וההכרעה בידי

הממשלה".

(2) סעיף 3' סעיף סטן ג':

אחרי המלים "ולרכוש מטלטלים..." מציע לכחוב "אלא במקום הנמצא בתחום שפוטה של רשות מקומית, כל חוזה של מועצה כזאת יחתם בידי ראש הרשות המקומית וראש המועצה".
ז.א. אחרי המלים "אלא" למחוק את המלים: "שמועצה דתית" וכן אל המלים "תהיה מוסמכת כאמור מטעם הרשות המקומית" ולהשאיר את הפסקה כפי שהוצעה לעיל.

(3) לסעיף 4':

להוסיף את המלים: "הוא רשאי להגדיל את מספר חברי המועצות הדתיות הקיימות במקום שהוא נמצא לנכון".
הכוונה היא לאפשר את השתתפותם של אגודת ישראל ופועלי אגודת ישראל במועצות הדתיות, כיון שהם לא השתתפו בבחירות האחרונות ומשרד הדתות רוצה לבטל את המועצות הנפרדות. (החקון נוגע בעיקר לירושלים).

כן רציתי למסור כאן לחברי הועדה, כי קבלתי מכתב מאת חבר המועצות המקומיות, החום ע"י מר י. ספיר-היו"ר ופר מ. הוכשטיין, שיש מוכיר (מהאריך י' באב חש"ט) בקשר לחוק השרותים הדתיים, וזהו תכנון:

"מליאת חבר המועצות המקומיות דנה בשאלת הצעת החוקה של השרותים הדתיים והשתתפות הרשויות המקומיות בחקציבי המועצה הדתית. המליאה התליטה להביע את דעתה לפני ועדת הפנים של הכנסת באמצעות הנהלת החבר. ההנהלה מבקשת את ועדת הפנים לבלי לסיים את דיוניה בשאלה זו בטרם חשמע הוות דעה של חבר המועצות המקומיות.

הנהלת החבר מבקשת את ועדת הפנים להועיד לה פגישה בכדי

שתוכל למסור לפני הועדה את הדעה האתידה אשר נתקבלה במליאת חבר

המועצות בעניין השרותים של המועצה הדתית.

מליאת החבר מתנגדת להצעת החוקה בנסוחה הנוכחי ומבקשת את

ועדת הפנים לא להביא את הבעיה לדיון בכנסת בטרם תנהן הזדמנות לרשויות

המקומיות להביע את דעתן.

הרשויות המקומיות משתתפות בחלק הארי של התקציב וזכאיות
במקרה זה להביא בפני ועדה הפנים את מסקנותיהן והערותיהן להצעה זו.
בעד קביעת המועד לפגישה בהקדם הכי אפשרי, אנו מודים לכם
מראש.

(-) י. ספיר יו"ר

(-) מ. הוכשטיין, מזכיר

הודעתי למר ספיר שאין נוהג להזמין גופים
מחוץ לכנסת לדיוני הועדה, אולם בכל זאת הזמנו את נציגי חבר המועצה
לפגישה עם באי-כוח ועדת הפנים, אולם הם לא הופיעו.

י. ספיר: אני בכל זאת ארשה לעצמי הערה שאינה נוגעת

רק לוועדה הפנים בקשר עם הפעם גופים לפני
ועדה הכנסת. אני חושב שאין להפריד בין סמכותו של שלטון מקומי לבין סמכותה
של הכנסת. השלטון המקומי הוא גוף צבורי ואיננו שונה במהותו ובמעמדו כלפי
השלטון המרכזי, ואם קיים דיון בשאלות הנוגעות במישרין לרשויות המקומיות
מן הדין הוא שוערת הכנסת המתאימה השמע גם את ההסברים מהשלטון המקומי
הנוגע בדבר, כי השלטון המקומי הוא שותף עיקרי במקרה זה, להתלמות ועדת
הפנים בקשר לחוק השרותים הדתיים. הועדה לא הופיעה היום, כי לא קבלנו את
ההזמנה במועד.

בדיון המשותף שהיה לנו בין נציגי חבר

המועצות המקומיות היו כולם בדעה אחת שאי אפשר למסור את ההכרעה בדבר תקציב
השרותים הדתיים רק לממשלה. הרשות המקומית רוצה בעצמה לשמור לה את הזכות
הזאת. הרשויות המקומיות חושבות שהן בעצמן צריכות לקבל את הסמכות בקשר
לשרותים הדתיים, כלומר: הן מקבלות על עצמן את הצד הכספי שבדבר ואחראיות
האדמיניסטרטיבי, אבל לא אחראיות הבצוע הדתי. המועצה הדתית יכולה בענין זה להיות
רק סמכות מיעוצה ולא אישיות משפטית עצמית. אשר לתוזים - הרי ידוע שיכולים
לעבור אפילו שלש שנים מבלי שהמועצה הדתית הצטרך להתווסף על חוזה אחד, כי
לא בכל שנה מקבלים למשל פקידים, ואין המועצות הדתיות זקוקות למסור

הועדה לעניני פנים
9.8.49

עבודות צבוריות. ואם נעשות עבודות כאלה - הרי ברור שראש הרשות המקומית הוא אחתם על החוזים. חבר המועצה אינו מסכים לוותר שהרשות הדתית יוצא מסמכות טפולה של הרשות המקומית. הרשות המקומית רואה את עצמה אחראית לרשות הדתית כשם שהיא אחראית לכל יתר הרשויות הניתנים על ידה.

סעיף 1' סעיף קטן א' מהאים בעיקר
למקומות שאין בהם רשות מקומית, כי לא יתכן ששר הדתות ידרוש למשל מאיזה רשות מקומית שהיא להכין הצעה תקציב לשרותים הדתיים במועד ובצורה שיקבע ע"י השר, כי כל רשות מקומית יש לה מועד להכנה תקציב כללי, ואי אפשר להוציא מהכלל את התקציב לשרותים הדתיים.

היו"ר ב. מינץ: אנו שמענו כאן את מר ספיר בשם חבר המועצה

אבל אני חושב שאוחם הדברים שמענו ספיר

מר ספיר חבר ועדה הפנים. כל הנמוקים האלה נשמעו כבר ואינני חושב שיש להמשיך את הויכוח. אני הצעתי כאן שלשה תקונים שנתבקשתי להציעם בשם שר הדתות ולדעתי הויכוח צריך להתנהל רק סביב התקונים האלה.

סעיף 1' סעיף קטן ג':

החקון בסעיף זה אומר, כי במקרה שיהיו חלוקי דעות, שר הדתות מבקש שתהכרעה תהיה בידי הממשלה.

ג. ורחהטיג: אני תומך בחקון הזה, מכיון שאני חושב שיש

שני שפתפים לענין זה - הממשלה והרשות

המקומית, ויכולים להיות סכסוכים ביניהם בנוגע לגובה התקציב, ורצוי בהחלט שיהיה מפורש בחוק שתהכרעה תהיה במקרה זה בידי הממשלה.

א. כהן: שאלה: אני אקבל את התיקון הזה אם החוק הוא

לצורך זמני ואינו תקדים.

היו"ר ב. מינץ: כל החוק הזה אינו תקדים. כתוב במפורש שזהו

חוק מעבר.

ה צ ב ע ה

7 קולות	ד	בעד החקון בסעיף 1
" 2	-	" " " נגד

הסתייגות: למר ספיר

סעיף 3 סעיף סמן ג:

החקון אומר: שהחזקה יחם ע"י ראש הרשות המקומית וראש המועצה.

י. גורי: החקון הזה בא רק לשם נוי. לא אחנגר

לחקון הזה אם הוא יעשה בגבולות החקציב המאושר. המועצה המקומית יכולה לפעול אלא עם זה נעשה ע"י אקט משפטי. ואקט משפטי איננו יכול להיעשות בלי החיטה ראש הרשות המקומית.

י. ספיר: לדעתי, החקון הזה מבטל כל סמכות שיש לרשות

המקומית בנוגע לבצוע השרותים הדתיים.

ענין החוזים זהו רק חלק אפסי מכל הענין הזה, ויוצא כי בכל בירור הקטן ביותר נצטרך לפנות לממשלה.

ה צ ב ע ה

7 קולות	-	בעד התיקון בסעיף 3
" 2	-	" " " נגד

הסתייגות: למר ספיר.

חקון לסעיף 4:

החקון הזה מאפשר להגביל את חברי המועצות הדתיות. והכוונה היא כאן לגורמים צבוריים שלא השתתפו בבחירות האחרונות, כגון: אגודה ישראל. בדעה הממשלה

י. בן-צבי:

לדעתי, הזכות הזאת קיימת, ואין בחוק
דבר חמונע את זה, אולם אם רוצים
לקבוע זאת באופן פורמלי אני אתמוך בכך. אבל יש כאן גם שאלה של הכליתיות,
אז והועדה חייבת לקבוע אקספורטים. אנו חייבים לבחור בועדה משנה שתטפל
בכל העניינים הנוגעים בשלטון המקומי, המועצות והעיריות, ואין שום חוק
חמונע זאת מאתנו, להזמין נציגי רשויות מקומיות.

י. ספיר:

ברצוני להדגיש, כי אני מיוצג בוועדה
הזו לא בשם חבר המועצות המקומיות, אלא
בשם מפלגה. הפעם במקרה כל חברי חבר המועצות היו מאוחדות ביחס לשרות
חדתי, אבל לא חסיד הדעה היא מאוחדת. אני בטוח, למשל, כי בענייני חנוך
לא אוכל לייצג את כל חברי המועצות המקומיות. אני חושב, אישוא, לנכון
להעביר את השאלה הזו לוועדה הכנסת, כדי שיוחלט בעניין זה.

היו"ר ב. מינץ:

אני מקבל את הדעה, שעלי לברר את
העניין עם ועדה הכנסת.

בהזדמנות זו אני רוצה לקבוא בפניכם
את השובת שר הפנים בקשר למשאלה שלנו בעניין מהן סטטוס מוניציפאלי למקומות
חדשים, וכן בקשר לבקשתנו כי שר הפנים ישמע את חוות דעת הועדה בעניין זה
טרם שיפרסם את הצו. וזהו חוכן המכתב: (מתאריך 3.8.49)

" למכתב מיום ז' מנ"א חש"ט (2.8.49)

ברצון רב הייתי נעתר לבקשה ועדה הפנים, להופיע בפניה ולהסביר את
עמדתי בקשר למתן סטטוס מוניציפאלי למקומות חדשים, אלמלי הזמנתך הייתה
מקדימה לבוא.

צו להעבקה מעמד של מועצה מקומית ליישובים נוספים חוכן ונמצא
כבר בשלב הסופי לפני פרסומו. לכן, סבורני, שזה לא יהיה נכון מצדי
להופיע כעה בפני ועדה הפנים ולתת הסברות בנדון שהוא כבר בבחינת
לאחר מעשה.

(-) מ. שפירא, שר הפנים

י. גורני:

מה פירוש הדברים "לאחר מעשה" ? לאחר מעשה אפשר לומר לגבי עניין שאי אפשר להחזירו יותר, אבל כאן העניין נכנס לשלב אחרון של בצוע - אבל טרם בוצע - ואיני יכול להביין משום מה אין שר הפנים מוכן לקבל את חוות דעת הועדה בעניין זה לפני בצוע החוק.

ב. תכתוב:

לדעתי שר הפנים עושה כאן משגה חמור. אם ועדה מבקשת את השר להופיע בפניה, הוא יכול לקבל, ואני חושב שהתשובה הניתנה לנו אינה מתאימה בהחלט.

ג. ורהפטיג:

אני רוצה להזכיר לחברי הועדה שבזמנו התנגדתי לאופן הגשת המסאלה הזאת. זוהי זכותו של שר להיענות לבקשה שלנו או לא להיענות.

א. פראי:

לדעתי, הדבר הוא יותר מאשר "משונה". אני מתפלא ששר הפנים לא נענה למסאלה הזאת, שהיא נהקבלה כמעט פה אחד בהסתייגותו של מר ורהפטיג. הפירוש שמר ורהפטיג נותן למסאלה הזאת איננו נכון. הנה למשל, בוועדה חוץ ובטחון היה דיון בקשר לבעיה הפליטים הערביים ושר החוץ נחבקש ע"י הועדה להופיע בפניה ולמסור לה פרטים בעניין זה. שר החוץ רשאי היה להתנגד משום שהוא איננו מחויב לעשות זאת מבחינה פורמלית והיה זיכוח על כך בוועדה החוץ ובטחון, אבל שר החוץ בכל זאת נענה למסאלה של הועדה.

הרוב הפכריע של הועדה שלנו הביע חששות

בקשר למתן מעמד של רשות מקומית למקומות שונים בארץ, ולדעתי מחובתו של שר הפנים הייתה להיענות לבקשה שלנו. אני יכול לפרש את תשובתו של שר הפנים, כאילו הוא נסנע מלשמוע את חוות דעת הועדה בעניין זה, ואני רואה זאת כדבר חמור מאד. תשובה זו יכולה להתפרש כאילו שר הפנים מסרב לשחק אתנו מעולה.

י. גורי:

המסאלה לא הובאה בצורה של התערבות. המסאלה
שלנו הייתה צנועה למדי - אנו בקשנו רק להשמיע

חווה דעה. מוזר מאד ששר הפנים לא מצא אפשרות להיענות למסאלה הזאת.

היו"ר ב. מינץ:

לחשומת-לב חברי הועדה ברצוני להעיר שלפני

ששלחתי את המכתב הרשמי נפגשתי עם שר הפנים

ראתי גם ד"ר סנה בכנסת. שר הפנים לא החנגר באופן עקרוני להופיע בפני
הועדה אלא מסר לנו שפרסום החוק נמצא כבר בשלב סופי לפני פרסומו והוא אינו
יכול לשנות זאת. היה לנו כבר מקרה דומה כשהזמנו את שר המשטרה להשמיע
בפנינו סקירה על פעולות המשטרה. שר המשטרה הודיע לנו בזמנו שהממשלה
אסרה עליו להופיע בפנינו, אולם לאחר שהצבעתי על התקנון של ועדות הכנסת
הוא הסכים להופיע.

אני חושב שגם בשאלה זו עלינו לפנות לוועדה

הכנסת ולברר מהי סמכות הועדה בקשר להזמנה שר בפני הועדה.

עלי לפנות איפוא לוועדה הכנסת בשלשה ענינים:

א

(א) הופעה גופים צבוריים בפני ועדה הכנסת;

(ב) סמכות ועדה בכנסת להזמין שר להופיע בפניה;

(ג) מנוי יועץ משפטי לכנסת.

חוק להארכת תוקף של תקנות שעת-חירום (אכסון במלון) תש"ט - 1949.

ח. נילקנפלד:

אני מצטער שנציג משרד העליה איננו נמצא כאן.

החוק הזה בא להבטיח חדרים בבחי-מלון בעיקר

הידוע המשפטי

עבור חיירים. הצו הזה כבר קיים בצורת תקנות לשעת-חירום, וחקפו פג ב-16

לח.ז. אנו חייבים להאריך את החוק הזה, כי הוא יעיל ביותר, ברגע זה יש

לוועדה שתי אפשרויות, (1) להכנס לדיון מפורט של החוק; (2) להאריך אותו

לתקופה מסויימת עד אחרי הפגרה, כדי שהועדה תוכל אח"כ לדון בחוק באופן

יסודי יותר.

י. ספיר: הייתי רוצה לדעת באיזון מידה השחמשו כבר בחוק הזה?

ח. וילסנפלד: אסביר לכם בקצרה את מהות החוק ובאיזה מידה השחמשו בו. לפי החוק שר העליה מסנה פקידים, פקידי אכסון, שהם יכולים לתת צו לכל בית-מלון שהוא לאכסן חיירים במקרה הצורך, ולפי המחירים המקובלים. יש כמובן גם ועדה ערעורים שבפניה יכול בעל בית-המלון לערער, אם הוא רואה פגיעה בצו.

אני רוצה רק לציין שכמעט שלא היה צורך להשחמש בחוק, אבל מאז פורסם החוק הזה נמצאו חמיר בקלות חדרים עבור חיירים בבתי-מלון, וזוהי בעצם מטרת החוק.

א. חושי: אני תומך בחוק הזה כי הוא הכרחי לצורכי העליה ובעיקר לצרכי החיירות. אני יודע מקרה בחיפה שכמעט וקרה אסון וחיירים היו נאלצים ללון בלילה בחוץ מחוסר מקום בבתי-מלון, בו ברבע שהצו הזה הופעל - נמצאו מיד מקומות, מבלי שהדבר פגי באינטרסים הכלכליים של בעל בית-המלון.

חיו"ר ב. מינץ: גם אני מוצא שהחוק הוא חיוני בהחלט. אני מציע שלא נדון בפרטים עכשיו, אלא נאריך את הקפו עד ראשון לנובמבר ש.ז., ז.א. אחרי הפגרה, לפני המועד הנ"ל נגש לדון בפרטי החוק.

ה ח ל ה

החוק חוארך עד 1.11.1949

הישיבה ננעלה בשעה 10.30.